

საჩუქრისგანაცხადი წერილი

სახელმწიფო აუდიტის სამსახური

სარეკომენდაციო წერილი

საქართველოს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის
სამინისტროს ხელმძღვანელობას

საქართველოს გარემოს დაცვისა და სოფლის
მეურნეობის სამინისტროს 2019 წლის
კონსოლიდირებული ფინანსური
ანგარიშგების აუდიტის შედეგების შესახებ

საქართველოს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის მინისტრს
ბატონ ლევან დავითაშვილს

ბატონო ლევან,

მოგახსენებთ, რომ სახელმწიფო აუდიტის სამსახურის მიერ საქართველოს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტროს 2019 წლის 31 დეკემბრით დასრულებული პერიოდისთვის მომზადებული კონსოლიდირებული ფინანსური ანგარიშგების აუდიტის შედეგად გაიცა უარყოფითი დასკვნა.

აუდიტი ჩატარდა უმაღლესი აუდიტორული ორგანოების საერთაშორისო სტანდარტების (ISSAI) შესაბამისად.

აუდიტის შედეგად გამოვლენილი ნაკლოვანებების საპასუხოდ, წარმოგიდგენთ ჩვენს რეკომენდაციებს და ხელმძღვანელობისთვის მნიშვნელოვან სხვა ინფორმაციას.

პატივისცემით,

გენერალური აუდიტორი

ერეკლე მექვაბიშვილი

ტერმინები და შემოკლებები	1
1 რეკომენდაციები	2
2. ფინანსურ ანგარიშგებასთან დაკავშირებული კორექტირებები (შეუსწორებელი უზუსტობები)	12
საკონტაქტო ინფორმაცია	19

**ტერმინები და
შემოკლებები**

აღრიცხვის ინსტრუქცია – „საბიუჯეტო ორგანიზაციების ბუღალტრული აღრიცხვის და ფინანსური ანგარიშგების შესახებ“ საქართველოს ფინანსთა მინისტრის 2014 წლის 31 დეკემბრის N429 ბრძანებით დამტკიცებული ინსტრუქცია;

გარემოს სააგენტო – სსიპ – გარემოს ეროვნული სააგენტო;

დაცული ტერიტორიების სააგენტო – სსიპ – დაცული ტერიტორიების სააგენტო;

ლაბორატორია – სსიპ – სოფლის მეურნეობის ლაბორატორია;

სამეცნიერო-კვლევითი ცენტრი – სსიპ – სოფლის მეურნეობის სამეცნიერო-კვლევითი ცენტრი;

სამინისტრო – საქართველოს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტრო;

სამინისტროს აპარატი – საქართველოს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტროს აპარატი;

სატყეო სააგენტო – სსიპ – ეროვნული სატყეო სააგენტო;

სურსათის სააგენტო – სსიპ – სურსათის ეროვნული სააგენტო;

სოფლის მეურნეობის განვითარების სააგენტო – ა(ა)იპ – სოფლისა და სოფლის მეურნეობის განვითარების სააგენტო;

დონორების პროექტი – ირიგაციისა და დრენაჟის სისტემების გაუმჯობესება (WB), სოფლის მეურნეობის მოდერნიზაციის, ბაზარზე წვდომისა და მდგრადობის პროექტი (GEF, IFAD);

კორპორაცია – სს „საქართველოს სოფლის მეურნეობის კორპორაცია“.

1. რეკომენდაციები

საქართველოს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტროს 2019 წლის 31 დეკემბერს დასრულებული წლის კონსოლიდირებული ფინანსურ ანგარიშგებასთან დაკავშირებით¹

შეზღუდვა აუდიტორულ პროცედურებში

ფაქტობრივი გარემოება	<p>ა(ა)იპ – სოფლისა და სოფლის მეურნეობის განვითარების სააგენტომ ვერ მოგვაწოდა 2020 წლის პირველი კვარტლის გატარებების ბაზა. აქედან გამომდინარე, აუდიტის ჯგუფმა სრულყოფილად ვერ ჩაატარა დაგეგმილი დროში გამიჯვნის აუდიტორული პროცედურები.</p> <p>შესაბამისად, ჩვენ ვერ მოვიპოვეთ რწმუნება, რამდენად სრულად არის ასახული ა(ა)იპ – სოფლისა და სოფლის მეურნეობის განვითარების სააგენტოს ოპერაციები და ნაშთები 2019 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით წარდგენილ ფინანსურ ანგარიშგებაში.</p>
-----------------------------	--

კონტროლირებულ ერთეულებში განხორციელებული შენატანები

ფაქტობრივი გარემოება	<p>სამინისტროს ცენტრალურ აპარატს ფინანსურ ანგარიშგებაში „აქციები და სხვა კაპიტალი“ მუხლში 2019 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით აღრიცხული აქვს 945,474,000 ლარი, რაც წარმოადგენს სხვადასხვა პერიოდში შპს „საქართველოს მელიორაციაში“ განხორციელებულ შენატანებს.²</p> <p>შპს „საქართველოს მელიორაციის“ მიერ სახელმწიფო აუდიტის სამსახურისთვის წარმოდგენილი დასტურის წერილის თანახმად,³ კომპანიის კაპიტალში სამინისტროდან განხორციელებული შენატანები 2019 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით შეადგენს 899,822,793 ლარს, რაც 45,651,207 ლარით ნაკლებია აპარატის ფინანსურ ანგარიშგებაში წარმოდგენილ თანხასთან შედარებით.⁴</p> <p>ა(ა)იპ – სოფლისა და სოფლის მეურნეობის განვითარების სააგენტოს ფინანსურ ანგარიშგებაში 2019 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით ასახულია 17,211,117 ლარის „აქციები და სხვა კაპიტალი“, რომელიც წარმოადგენს 2012-2018 წლებში სს საქართველოს სოფლის მეურნეობის კორპორაციასა⁵ (შემდგომ – კორპორაცია) და 2012-2014 წლებში შპს „გორის სასათბურე მეურნეობაში“ განხორციელებულ შენატანებს.</p>
-----------------------------	---

¹ წინა პერიოდის აუდიტების შედეგად გაცემულ რეკომენდაციებზე რეაგირების შედეგები ასახულია „სახელმწიფო აუდიტის სამსახურის რეკომენდაციების შესრულების მონიტორინგის სისტემაში“ (<https://aris.sao.ge/>).

² საქართველოს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის მინისტრის ბრძანებების საფუძველზე.

³ წერილი N გ-2823, 27/08/2020.

⁴ სამინისტროს განმარტებით, სხვაობა გამოწვეულია აპარატსა და შპს „საქართველოს მელიორაციაში“ არსებული განსხვავებული სააღრიცხვო მიდგომებით.

⁵ სს „საქართველოს სოფლის მეურნეობის კორპორაციის“ 100%-იანი წილი ა(ა)იპ - სოფლისა და სოფლის მეურნეობის განვითარების სააგენტოს გადაეცა 2011 წელს.

2019 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით კორპორაციის აქტივები შედგება რამდენიმე სამეურნეო ნივთისა და შპს „აბაშის მარცვლეული კულტურის შესანახ ცენტრსა“⁶ და შპს „საქართველო-ბელორუსიის სავაჭრო-ეკონომიკურ სააგენტოში“⁷ არსებული წილებისაგან.

კორპორაციის განმარტებით, ისინი არ ფლობენ ინფორმაციას შპს „აბაშის მარცვლეული კულტურის შესანახი ცენტრისა“ და შპს „საქართველო-ბელორუსიის სავაჭრო-ეკონომიკური სააგენტოს“ ფინანსური მონაცემების ან მათ საკუთრებაში არსებული აქტივების შესახებ.

აღსანიშნავია, რომ საჯარო რეესტრის ამონაწერის მიხედვით,⁸ შპს „გორის სასათბურე მეურნეობაზე“ 2016 წლიდან მიმდინარეობს გადახდისუუნარობის (გაკოტრება) საქმისწარმოება.⁹

2015 წლის სხდომის ოქმის¹⁰ თანახმად, შპს „გორის სასათბურე მეურნეობის“ საკუთრებაში არსებული 4,105,690 ლარის ღირებულების აქტივები უსასყიდლოდ გადაეცა სახელმწიფოს. კომპანიის დირექტორის განმარტებით, ანგარიშის თარიღისათვის შპს „გორის სასათბურე მეურნეობა“ ფლობს მხოლოდ რამდენიმე სამეურნეო/საოფისე ინვენტარს.

ზემოაღნიშნულიდან გამომდინარე, ჩვენ ვერ მივიღეთ რწმუნება, რამდენად აკმაყოფილებს ა(ა)იპ – სოფლისა და სოფლის მეურნეობის განვითარების სააგენტოს ფინანსურ ანგარშეგებაში ასახული 17,211,117 ლარი აქტივად აღიარების კრიტერიუმებს და რამდენად შეესაბამება მის რეალურ ღირებულებას.¹¹

მიზეზი	ინვესტიციების არასათანადო კონტროლი.
გავლენა	ფინანსური ანგარიშების „გრძელვადიანი ფინანსური აქტივებისა და მოთხოვნების“ მუხლში არსებული უზუსტობები.

⁶ 100% იანი წილი.

⁷ ს/ნ 404865259, მოწილეები: სს „საქართველოს სოფლის მეურნეობის კორპორაცია“ (30%), უცხოური საწარმო დახურული სს „ხორცისა და რძის კომპანია“, ბელარუსი (16%), უცხოური საწარმო რესპუბლიკური უნიტარული სავაჭრო-სამრეწველო საწარმო სავაჭრო სახლი „ბელგოსპიშჩერომ“, ბელარუსი (17%), უცხოური საწარმო მანქანათმშენებლობის სახელმწიფო სამეწარმეო გაერთიანება „ბელაგრომპ“, ბელარუსი (17%), შპს „მექანიზატორი“ (10%), სახელმწიფო (10%).

⁸ ბოლო ცვლილების თარიღი: 06/05/2016.

⁹ გაკოტრების მმართველად დანიშნულია სსიპ - აღსრულების ეროვნული ბიურო.

¹⁰ ა(ა)იპ - სოფლის მეურნეობის პროექტების მართვის სააგენტოს გამგეობის N53 სხდომის ოქმი.

¹¹ სააგენტოს განმარტებით, 2020 წელს ისინი შეისყიდიან აუდიტორულ მომსახურებას საწარმოების აქტივების ღირებულების შეფასების მიზნით.

რეკომენდაცია	<p>ფინანსური ანგარიშგების სამართლიანად წარდგენის მიზნით, მნიშვნელოვანია გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტროს აპარატმა შეაფასოს „აქციების და სხვა კაპიტალის“ მუხლში აკუმულირებული თანხების წარმოშობისა და კლასიფიკაციის სისწორე.</p> <p>ასევე, ა(ა)იპ – სოფლისა და სოფლის მეურნეობის განვითარების სააგენტოს მიერ განხორციელებული ფულადი შენატანების ეფექტიანად განკარგვის უზრუნველსაყოფად და შესაბამისი რეაგირების მიზნით, მიზანშეწონილია სააგენტომ შეისწავლოს ინვესტიციების მიზნობრიობა, დაადგინოს რამდენად მიაღწიეს მათ თავდაპირველ მიზნებს და მიღებული შედეგებიდან გამომდინარე, იმოქმედოს კანონმდებლობის შესაბამისად. ასევე, განსაზღვროს რამდენად აკმაყოფილებს აღნიშნული თანხები აქტივად აღიარების კრიტერიუმებს, მათ მიერ სამომავლოდ მოტანილი ეკონომიკური სარგებლისა და მომსახურების პოტენციალის გათვალისწინებით.</p>
კომპონენტ(ებ)ი, რომლებზეც გაიცა რეკომენდაცია შესასრულებლად	სამინისტროს ცენტრალური აპარატი, ა(ა)იპ – სოფლისა და სოფლის მეურნეობის განვითარების სააგენტო.

ვადაგადაცილებული სასესხო მოთხოვნები

ფაქტობრივი გარემოება	<p>გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტროს აპარატის ფინანსურ ანგარიშგებაში „სხვა მოკლევადიანი და გრძელვადიანი ფინანსური აქტივების“ მუხლი 2018 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით მოიცავს 18,644,738 ლარის ისეთ დებიტორულ დავალიანებებს, რომლებიც წარმოქმნილია 2004-2009 წლებში მთავრობის განკარგულებების საფუძველზე, სხვადასხვა იურიდიულ პირებზე გაცემული სესხების შედეგად. მათ შორის, 12,570,110 ლარი წარმოადგენს შპს „საქართველოს მელიორაციის“¹² მიმართ არსებულ სასესხო მოთხოვნას, რომელიც გაიცა სამელიორაციო სისტემების ფუნქციონირების ხელშეწყობის მიზნით.</p> <p>საქართველოს მთავრობის 2010 წლის განკარგულებებით განხორციელდა სესხების რესტრუქტურისა და 5 წლის ვადით. 2015 წლიდან სესხებზე პროცენტისა და პირგასამტეხლოს დარიცხვას აწარმოებს საქართველოს ფინანსთა სამინისტრო.</p> <p>ზემოაღნიშნული სესხების დაფარვის ალბათობა მცირეა უარყოფითი ფინანსური შედეგის მქონე კომპანიის¹³ მხრიდან. აღსანიშნავია, რომ შპს „საქართველოს მელიორაციას“ თითქმის ყოველწლიურად სახელმწიფო ბიუჯეტიდან მთავრობის</p>
-----------------------------	--

¹² შპს „საქართველოს მელიორაციის“ 100%-იანი წილის მფლობელია სახელმწიფო.

¹³ შპს „საქართველოს მელიორაციის“ 2018 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით აუდიტირებული ფინანსური ანგარიშგების მიხედვით, კომპანიას 2018 წელს უფიქსირდება 39 მილიონის ზარალი, ხოლო აკუმულირებული ზარალი, 2018 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით, შეადგენს დაახლოებით 850 მილიონ ლარს (დამოუკიდებელი აუდიტორის, შპს „ბეიკერ ტილი ჯორჯის“ დასკვნა, 23/09/2019).

განკარგულებებით გამოეყოფა დაახლოებით 15-16 მლნ ლარის სუბსიდია, მიმდინარე საქმიანობისთვის.

ამასთანავე, 2018 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით, შპს „საქართველოს მელიორაციის“ აუდიტირებულ ანგარიშგებაში¹⁴ არ ფიქსირდება გადასახდელი სესხები გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტროს მიმართ. სესხის გამცემად მითითებულია ფინანსთა სამინისტრო.

2019 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით, შპს „საქართველოს მელიორაციის“ მიმართ არსებული 5,437,860 ლარის მოთხოვნების გარდა, სამინისტროს ბალანსზე აღრიცხულია 3,494,372 ლარის დებიტორული დავალიანება, რომელიც წარმოადგენს სხვადასხვა კომპანიაზე გაცემულ სესხებს. სამინისტროს იურიდიული სამსახურის მიერ მოწოდებული ინფორმაციის მიხედვით, აღნიშნულ დაუფარავ სესხებზე სასამართლო განჩინების საფუძველზე, 2010 წლიდან ძირითადად უშედეგოდ მიმდინარეობს სააღსრულებო წარმოების პროცესები.

გარდა ზემოაღნიშნულისა, სსიპ – ღვინის ეროვნული სააგენტოს 2019 წლის 31 დეკემბრით მომზადებულ ფინანსურ ანგარიშგებაში ასახული აქვს 2007 წლიდან წარმოშობილი ვადაგადაცილებული სასესხო მოთხოვნები¹⁵ 2,292,943 ლარის ოდენობით, რომელთა ამოღების ალბათობა მცირეა.

შესაბამისად, 2019 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით სამინისტროს კონსოლიდირებულ ანგარიშგებაში აღრიცხულია 11,225,175 ლარის ისეთი დებიტორული დავალიანებები, რომელთა ამოღების ალბათობა მცირეა.

მიზეზი

აღრიცხვის არასათანადო პრაქტიკა.

გავლენა

ფინანსური ანგარიშების „გრძელვადიანი ფინანსური აქტივებისა და მოთხოვნების“ მუხლში არსებული უზუსტობები.

რეკომენდაცია

ფინანსური ანგარიშგების სამართლიანად და უტყუარად წარდგენის მიზნით, მნიშვნელოვანია სამინისტრომ შეისწავლოს და შეაფასოს შპს „საქართველოს მელიორაციის“ მიმართ არსებული სასესხო მოთხოვნების წარმოშობის საფუძველები ფინანსთა სამინისტროსთან კოორდინაციით.

ასევე, მიზანშეწონილია სამინისტროს ცენტრალურმა აპარატმა და სსიპ – ღვინის ეროვნულმა სააგენტომ განსაზღვროს, რამდენად აკმაყოფილებს ვადაგადაცილებული სესხები აქტივად აღიარების კრიტერიუმებს.

კომპონენტ(ებ)ი, რომლებზეც გაიცა რეკომენდაცია შესასრულებლად

სამინისტროს ცენტრალური აპარატი, სსიპ – ღვინის ეროვნული სააგენტო.

¹⁴ დამოუკიდებელი აუდიტორის, შპს „ბეიკერ ტილი ჯორჯიას“ დასკვნა 2018 წლის 31 დეკემბრით მომზადებულ ფინანსურ ანგარიშგებაზე; 23 სექტემბერი, 2019 წელი.

¹⁵ სახელმწიფო მიზნობრივი პროგრამის: „ღვინის ქარხნების ფინანსური ღონისძიებების“ დასაფინანსებლად გაცემული სესხების ძირითადი თანხა, დარიცხულ პროცენტი და პირგასამტეხლო.

აღრიცხვა-ანგარიშგების ხარვეზები

ფაქტობრივი გარემოება

სააღრიცხვო პოლიტიკის არარსებობა

საქართველოს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტროს დაქვემდებარებულ ზოგიერთ უწყებაში¹⁶ არ არის შემუშავებული და დანერგილი ბუღალტრული აღრიცხვის ინსტრუქციით განსაზღვრული სააღრიცხვო პოლიტიკა.¹⁷ სააღრიცხვო პოლიტიკის შემუშავება, დანერგვა და გამოყენება ორგანიზაციაში აღრიცხვის თანმიმდევრულობის ერთ-ერთი მთავარი წინაპირობაა.

ფინანსური ანგარიშგების მომზადების განსხვავებული მეთოდი

სამინისტროს ცენტრალურ აპარატში ცალკე სტრუქტურული ერთეულის სახით შექმნილი ორგანიზაცია – „ირიგაციისა და დრენაჟის სისტემების გაუმჯობესება (WB), სოფლის მეურნეობის მოდერნიზაციის, ბაზარზე წვდომისა და მდგრადობის პროექტი (GEF, IFAD)“, წარმოადგენს ფინანსურ მენეჯერს დონორების მიერ დაფინანსებული საინვესტიციო პროექტების ფარგლებში. კერძოდ, ის აღრიცხავს დონორებისგან ჩარიცხულ ფულად სახსრებს და მიღებული თანხით აფინანსებს შესაბამის პროექტებს.

დონორების პროექტის ბუღალტრული აღრიცხვა არ შეესაბამება ფინანსთა მინისტრის N429 ბრძანებით დადგენილ აღრიცხვის ინსტრუქციას, ანგარიშგების გეგმა არის განსხვავებული და გატარებები არ არის სტანდარტული.

აღნიშნული გარემოებიდან გამომდინარე, ბუღალტრული მონაცემები არ ასახავს სრულყოფილ ინფორმაციას საბალანსო ანგარიშგების ნაშთებისა და წლის განმავლობაში არსებული ოპერაციების შესახებ. მნიშვნელოვანი სხვაობებია წარდგენილ ფინანსურ ანგარიშგებაში ასახულ მონაცემებსა და აღრიცხვის მთავარ წიგნს შორის. წარსადაგენად მომზადებული ანგარიშგება კორექტირდება მანუალურად და რთულია შესაბამისი კორექტირებების შესახებ დასაბუთებული მტკიცებულებების მოპოვება.

მნიშვნელოვანი ინფორმაციის გამოტოვება ფინანსურ ანგარიშგებაში

კონსოლიდირებული ფინანსური ანგარიშგება არ მოიცავს მაკონტროლებელი ერთეულის ყველა კონტროლირებად ერთეულს,¹⁸ რაც ეწინააღმდეგება აღრიცხვის ინსტრუქციის მოთხოვნებს.¹⁹

ასევე, სსიპ – დაცული ტერიტორიების სააგენტოს ფინანსურ ანგარიშგებაში არ არის მოცემული ინფორმაცია ისეთი მიმდინარე სასამართლო დავების შესახებ, რომელთა სავარაუდო თანხა 2019 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით შეადგენს 739,687 ლარს და რომელთა მოგებით დასრულების ალბათობა სააგენტოს იურიდიული სამსახურის შეფასებით, მაღალია.

¹⁶ ა(ა)იპ - სოფლისა და სოფლის მეურნეობის განვითარების სააგენტო, სსიპ - გარემოს ეროვნული სააგენტო, სსიპ - ღვინის ეროვნული სააგენტო, სსიპ - დაცული ტერიტორიების სააგენტო, სსიპ - სასოფლო-სამეურნეო კოოპერატივების განვითარების სააგენტო, სსიპ - ბირთვული და რადიაციული უსაფრთხოების სააგენტო.

¹⁷ აღსანიშნავია, რომ სსიპ - გარემოს ეროვნულმა სააგენტომ პოლიტიკა დაამტკიცა 2020 წელს.

¹⁸ მათ შორის: შპს „საქართველოს მელიორაცია“, შპს „მექანიზატორი“, სს „საქართველოს სოფლის მეურნეობის კორპორაცია“, შპს „გორის სასათბურე მეურნეობა“, შპს „იმერეთის“ აგროზონა.

¹⁹ აღრიცხვის ინსტრუქცია, მუხლი 39, პუნქტი 4; მუხლი 41, პუნქტი 32, ქვეპუნქტები: „ა“ და „ბ“.

არასრულყოფილი ბუღალტრული აღრიცხვა

სსიპ – ეროვნულ სატყეო სააგენტოში ბუღალტრული მონაცემები არ ასახავს სრულყოფილ ინფორმაციას საბალანსო ანგარიშების ნაშთებისა და წლის განმავლობაში არსებული ოპერაციების შესახებ.

აღსანიშნავია, რომ სააგენტოში 2019 წლის მეორე ნახევრიდან დაინერგა სპეციალიზებული ბუღალტრული აღრიცხვის სისტემა. ორგანიზაციის განმარტებით, სამუშაოს მოცულობიდან გამომდინარე, პროგრამის სრულყოფილად გამართვა ვერ მოხერხდა. შესაბამისად, უმეტეს შემთხვევაში საბალანსო მუხლების ნაშთები და ბრუნვები არ შეესაბამება ფინანსურ ანგარიშგებაში წარდგენილ მონაცემებს.

მიზეზი სააღრიცხვო პოლიტიკის არარსებობა, არათანმიმდევრული და არასწორი აღრიცხვიანობა.

გავლენა აღრიცხვის დროს დაშვებული შეცდომები აისახება ფინანსურ ანგარიშგებაში არსებულ უზუსტობებში.

რეკომენდაცია კონსოლიდირებული ფინანსური ანგარიშგების სამართლიანად და უტყუარად წარდგენის მიზნით, მნიშვნელოვანია საქართველოს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტრომ შეიმუშაოს და დანერგოს ისეთი სააღრიცხვო პოლიტიკა და პროცედურები, რომლებიც უზრუნველყოფს ფინანსურ ანგარიშგებაში დაშვებული არსებითი უზუსტობების აღმოფხვრას და მომხმარებლისათვის მნიშვნელოვანი ინფორმაციის სრულყოფილად ასახვას, როგორც სამინისტროს აპარატში, ასევე მის დაქვემდებარებაში მყოფ ერთეულებში.

კომპონენტ(ებ)ი, რომლებზეც რეკომენდაცია შესასრულებლად **გაიცა** სამინისტროს ცენტრალური აპარატი, ირიგაციისა და დრენაჟის სისტემების გაუმჯობესება (WB), სოფლის მეურნეობის მოდერნიზაციის, ბაზარზე წვდომისა და მდგრადობის პროექტი (GEF, IFAD), სსიპ – დაცული ტერიტორიების სააგენტო, ა(ა)იპ – სოფლისა და სოფლის მეურნეობის განვითარების სააგენტო, სსიპ – ეროვნული სატყეო სააგენტო.

ავანსად გაცემული დებიტორული დავალიანებები

ფაქტობრივი გარემოება სსიპ – დაცული ტერიტორიების სააგენტოს ფინანსურ ანგარიშგებაში 2019 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით აღრიცხულია 10,838,936 ლარის დებიტორული დავალიანებები, რომლებიც წარმოშობილია გერმანიის რეკონსტრუქციისა და განვითარების ბანკის (KfW) მიერ დაფინანსებული დაცული ტერიტორიების მხარდაჭერის პროგრამის ფარგლებში.²⁰ აღნიშნული პროგრამა გულისხმობს საქართველოს დაცული ტერიტორიების²¹ ინფრასტრუქტურულ მოწყობასა და საკონსულტაციო მომსახურების გაწევას შესაბამისი ტერიტორიების მართვის გაუმჯობესების მიზნით.

²⁰ „დაცული ტერიტორიების მხარდაჭერის პროგრამა კავკასიაში-საქართველო“.
²¹ ალგეთის ეროვნული პარკი, ფშავ-ხევსურეთის დაცული ტერიტორიები, ყაზბეგის ეროვნული პარკი და კინტრიშის დაცული ტერიტორიები.

დონორის მიერ გამოყოფილი თანხების ათვისება ხდება მისივე დაქირავებული კონსულტანტების²² მიერ, რის შესახებაც სააგენტოს ინფორმაციას აწვდის სახელმწიფო ხაზინა და ამ მონაცემების საფუძველზე ხდება მოთხოვნების აღიარება ავანსის სახით.

აღსანიშნავია, რომ ხაზინიდან მიღებული ინფორმაციით სააგენტო ვერ აიდენტიფიცირებს, თუ რომელი აქტივების შექმნას ან მომსახურების გაწევას უკავშირდება პროექტის შესრულებისთვის დონორის მიერ გადარიცხული თანხები. ასევე, სააგენტოს არ აქვს ინფორმაცია შესრულებული სამუშაოების სტატუსის შესახებ. შესაბამისად, პროექტის დასრულებამდე ვერ ჩამოწერს 2014 წლიდან აკუმულირებულ ავანსებს, რომლებიც შესაძლებელია წარმოადგენდეს ხარჯს ან ძირითად აქტივს.

ზემოაღნიშნულიდან გამომდინარე, ჩვენ ვერ მოვიპოვეთ შესაფერისი მტკიცებულებები, რამდენად არის 2019 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით ფინანსურ ანგარიშგებაში ასახული 10,838,936 ლარი დებიტორული დავალიანება.

მიზეზი	სააგენტოში აღრიცხვის პირველადი დოკუმენტაციის არარსებობა.
გავლენა	ავანსის სახით გაცემულ დებიტორულ დავალიანებებში არსებული შესაძლო უზუსტობები.
რეკომენდაცია	ფინანსური ანგარიშგების სამართლიანად წარდგენის მიზნით, მიზანშეწონილია სსიპ – დაცული ტერიტორიების სააგენტომ შეისწავლოს დაცული ტერიტორიების მხარდაჭერის პროგრამის ფარგლებში ავანსად გაცემული დებიტორული დავალიანებების არსებობის საფუძვლები. ასევე, ფინანსთა სამინისტროსთან და დონორთან კოორდინაციით, ეტაპობრივად შესრულებული სამუშაოების საფუძველზე შეამციროს აღნიშნული მოთხოვნები და გაზარდოს შესაბამისი ხარჯების ან აქტივების მუხლები.
კომპონენტ(ებ)ი, რომლებზეც გაიცა რეკომენდაცია შესასრულებლად	სსიპ – დაცული ტერიტორიების სააგენტო.

საწვავის მარაგების მართვა

ფაქტობრივი გარემოება სსიპ – სურსათის ეროვნულ სააგენტოს არ აქვს სათანადოდ დაგეგმილი საწვავის მარაგების მართვა. კერძოდ, მარაგების 2019 წლის საწყისი და საბოლოო ნაშთები იდენტურია და დაახლოებით შეადგენს 750,000 ლარს, საიდანაც გარკვეული ნავთობოპერატორებისაგან 2018 წელს შეძენილი ნავთობპროდუქტები 427,815 ლარის ოდენობით, 2019 წელს საერთოდ არ არის გახარჯული. რაც ზრდის საწვავის მარაგების არაეფექტიანად განკარგვის რისკს.

²² გერმანიაში დაქირავებული კონსულტანტები და საქართველოში არსებული საკონსულტაციო ჯგუფი - GFA Consulting Group.

მიზეზი	საწვავის მარაგების არასათანადო კონტროლი.
გავლენა	მარაგების ნაშთში არსებული შესაძლო უზუსტობები და არაეფექტიანი ხარჯვა.
რეკომენდაცია	საწვავის მარაგების სათანადო კონტროლისა და გადახდილი თანხების ეფექტიანად განკარგვის მიზნით, მნიშვნელოვანია სურსათის ეროვნულმა სააგენტომ შეისწავლოს 2019 წელს გაუხარჯავი მარაგების ნაშთი და დაადასტუროს მათი არსებობა. ასევე, მიზანშეწონილია დაინერგოს საწვავის მარაგების მართვის ისეთი სისტემა, რომელიც მინიმუმამდე შეამცირებს გადახდილი თანხების არაეფექტიანად ხარჯვის რისკს.
კომპონენტ(ებ)ი, რომლებზეც გაიცა რეკომენდაცია შესასრულებლად	სსიპ – სურსათის ეროვნული სააგენტო.

ინვენტარიზაცია

ფაქტობრივი გარემოება

ინვენტარიზაცია წარმოადგენს კონტროლის მექანიზმს, რომლის მიზანია დანაკლისის, ზედმეტობისა და დაზიანებული ან/და გამოუსადეგარი ძირითადი აქტივების იდენტიფიცირება. შესაბამისად, ინვენტარიზაციის ჩატარება მნიშვნელოვანია იმაში დასარწმუნებლად, რომ ფინანსურ ანგარიშგებაში ასახული ყველა ძირითადი საშუალება რეალურად არსებობს და ამასთანავე, ორგანიზაციის მფლობელობაში არსებული ყველა ძირითადი საშუალება სრულად არის ასახული ფინანსურ ანგარიშგებაში.

სსიპ – დაცული ტერიტორიების სააგენტოს და სსიპ – ეროვნულ სატყეო სააგენტოს არ დაუსრულებია ქონების, მოთხოვნებისა და ვალდებულებების 2019 წლის ინვენტარიზაცია.

დონორების პროექტის ფარგლებში 2019 წელს არ ჩატარებულა ქონების, მოთხოვნებისა და ვალდებულებების ინვენტარიზაცია.

სსიპ – გარემოს ეროვნული სააგენტოს 2019 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით დასრულებული აქვს ინვენტარიზაცია, თუმცა ფინანსურ ანგარიშგებებში გათვალისწინებული არ არის საანგარიშგებო პერიოდში ჩატარებული ინვენტარიზაციის შედეგად დაფიქსირებული 535,005 ლარის აქტივების დანაკლისები. აღსანიშნავია, რომ 414,677 ლარის დანაკლისი გამოვლენილია 2012 წლის ინვენტარიზაციის შედეგად და ამავე წელს ინფორმაცია გადაცემულია საქართველოს შინაგან საქმეთა სამინისტროსთვის.²³

სსიპ – სოფლის მეურნეობის ლაბორატორიასა და სსიპ – გარემოს ეროვნულ სააგენტოში 2019 წელს მარაგების ინვენტარიზაცია არასრულყოფილად არის ჩატარებული.

²³ ინვენტარიზაციის აქტის მიხედვით, აღნიშნული ქონება 90-იან წლებში საომარი მოქმედებების შემდგომ იქნა განადგურებული/გაპარცული.

კერძოდ, ინვენტარიზაციის აქტში დაფიქსირებული მარაგების ნაშთები არ ემთხვევა ბუღალტრულ მონაცემებს.

მიზეზი	აქტივებისა და ვალდებულებების არასათანადო კონტროლი.
გავლენა	ფინანსური ანგარიშგების ნაშთებში არსებული შესაძლო უზუსტობები.
რეკომენდაცია	აქტივების მართვაში არსებული ნაკლოვანებების გამოსავლენად და ასევე, ფინანსური ანგარიშგების სამართლიანად წარდგენის მიზნით და კანონმდებლობით გათვალისწინებული ნორმების შესასრულებლად, მნიშვნელოვანია, რომ სამინისტროს სტრუქტურაში შემავალმა ორგანიზაციებმა ინვენტარიზაცია ჩაატარონ ფინანსთა მინისტრის 2010 წლის 23 ივლისის N605 ბრძანებით დამტკიცებული „საბიუჯეტო ორგანიზაციებში ქონების, მოთხოვნებისა და ვალდებულებების ინვენტარიზაციის ჩატარების წესის“ მოთხოვნათა შესაბამისად.
კომპონენტ(ებ)ი, რომლებზეც გაიცა რეკომენდაცია შესასრულებლად	სსიპ – დაცული ტერიტორიების სააგენტო, სსიპ – გარემოს ეროვნული სააგენტო, სსიპ – სოფლის მეურნეობის ლაბორატორია.

შემოსავლები

ფაქტობრივი გარემოება	<p>სსიპ – სურსათის ეროვნული სააგენტოს ერთ-ერთი შემოსავლის წყაროა ფიტოსერტიფიკატების გაცემა, რომლებიც წარმოადგენს მცენარეული წარმოშობის პროდუქციის ექსპორტის ან რეექსპორტის ნებართვებს. სააგენტო ფიტოსერტიფიკატის გაცემიდან მიღებულ შემოსავლებს აღიარებს რეგიონალური სამსახურებიდან მიღებული Excel-ის ფაილების საფუძველზე. აღნიშნული რეესტრები არ არის ავტორიზებული დოკუმენტი და ხშირად არ ემთხვევა ბუღალტრულ მონაცემებს.</p> <p>სააგენტოში არ არის დანერგილი შესაბამისი კონტროლის მექანიზმები, რომლებიც უზრუნველყოფდნენ რეგიონებიდან მიღებული ინფორმაციის სიზუსტესა და სისრულეს.</p> <p>ზემოაღნიშნულიდან გამომდინარე, ვერ დავრწმუნდით ფიტოსერტიფიკატების გაცემით მიღებული შემოსავლების სისრულესა და სიზუსტეში.</p>
-----------------------------	--

მიზეზი	არასათანადო კონტროლის მექანიზმები.
გავლენა	ფინანსური ანგარიშგების „შემოსავლების“ მუხლში არსებული უზუსტობები.
რეკომენდაცია	შემოსავლების სრულად და ზუსტად ასახვის მიზნით, მიზანშეწონილია სსიპ – სურსათის ეროვნულმა სააგენტომ შეიმუშაოს ისეთი კონტროლის მექანიზმები, რომლებიც უზრუნველყოფს რეგიონებიდან მიღებული რეესტრების პასუხისმგებელი პირების მიერ ავტორიზებას და მათში ცვლილებების შეტანის მონიტორინგს.

კომპონენტ(ებ)ი, რომლებზეც გაიცა რეკომენდაცია შესასრულებლად	სსიპ – სურსათის ეროვნული სააგენტო.
---	------------------------------------

საცნობარო მუხლები

ფაქტობრივი გარემოება	სსიპ – დაცული ტერიტორიების სააგენტოს 2019 წლის 31 დეკემბრით წარდგენილი ფინანსური ანგარიშგების საცნობარო მუხლებში აღრიცხული აქვს ამორტიზებული ძირითადი აქტივებისა და ხარჯებში ჩამოწერილი მარაგების ნაშთები, შესაბამისად, 4,403,556 ლარის და 1,520,339 ლარის ოდენობით. ჩვენ ვერ მოვიპოვეთ შესაფერისი მტკიცებულებები, რა აქტივებისაგან შედგება ზემოთ მითითებული თანხები.
მიზეზი	არასათანადო აღრიცხვა.
გავლენა	საცნობარო მუხლებში არსებული უზუსტობები.
რეკომენდაცია	ფინანსური ანგარიშგების სამართლიანად წარდგენის მიზნით, მიზანშეწონილია დაცული ტერიტორიების სააგენტომ შეისწავლოს საცნობარო მუხლში აღრიცხული აქტივების ნაშთების წარმოშობის საფუძვლები და დაადგინოს, რამდენად სწორად აყალიბებენ ისინი ფინანსური ანგარიშგების შესაბამის მუხლს.
კომპონენტ(ებ)ი რომლებზეც გაიცა რეკომენდაცია შესასრულებლად	სსიპ – დაცული ტერიტორიების სააგენტო.

2. ფინანსურ ანგარიშგებასთან დაკავშირებული კორექტირებები (შეუსწორებელი უზუსტობები)

ფინანსური მდგომარეობის შესახებ ანგარიში (ფორმა N1) – სხვა მოკლევადიანი ფინანსური აქტივები და მოთხოვნები

ა(ა)იპ – სოფლისა და სოფლის მეურნეობის განვითარების სააგენტოს, ფინანსური ანგარიშგების „სხვა მოკლევადიანი ფინანსური აქტივებისა და მოთხოვნების“ მუხლში 2019 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით აღრიცხული აქვს სს „აკურაში“ არსებული წილი 41,504,000 ლარის ღირებულებით.

აღნიშნული წილის გადაცემის ხელშეკრულებისა²⁴ და საქართველოს მთავრობის განკარგულებების²⁵ საფუძველზე, სოფლის მეურნეობის განვითარების სააგენტოს მართვის უფლებით გადაეცა სს „აკურას“ წილის 99.9%, რაც თანხობრივად შეადგენს 57,261,311 ლარს.

შესაბამისად, 2019 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით წარდგენილ კონსოლიდირებულ ფინანსურ ანგარიშგებაში, „სხვა მოკლევადიანი ფინანსური აქტივებისა და მოთხოვნების“ მუხლი შემცირებულია 15,757,311 ლარით.

კომპონენტ(ებ)ი, სადაც გამოვლინდა დარღვევა

ა(ა)იპ – სოფლისა და სოფლის მეურნეობის განვითარების სააგენტო.

ფინანსური მდგომარეობის შესახებ ანგარიში (ფორმა N1) – სხვა გრძელვადიანი მოთხოვნები

სსიპ – ღვინის ეროვნული სააგენტოს ფინანსურ ანგარიშგებაში 2019 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით აღრიცხულია „სხვა გრძელვადიანი მოთხოვნები“ 471,200 ლარის ოდენობით, რომელიც წარმოშობილია სხვადასხვა ფიზიკურ პირსა და კომპანიაზე, 2004 წელს ვაზის უნიკალური ჯიშების გაშენებისთვის წინასწარ გადახდილი თანხების საფუძველზე.

2020 წლის 3 ივლისის მოხსენებით ბარათში²⁶ მითითებულია შესაბამისი კომპანიების მიერ შესრულებული სამუშაოების სტატუსი. ფინანსურ ანგარიშგებაში მოცემული ინფორმაცია არ არის შესაბამისობაში აღნიშნულ მოხსენებით ბარათთან. კერძოდ, „სხვა გრძელვადიანი მოთხოვნების“ მუხლში ასახულია ისეთი 227,760 ლარის ისეთი მოთხოვნები, რომლებზეც 2006-2018 წლებში გაფორმებულია შესრულებული სამუშაოების მიღება-ჩაბარების აქტები, ხოლო 181,988 ლარის მოთხოვნებზე სააგენტოში პირველადი დოკუმენტაცია არ იძენება.

შესაბამისად, 2019 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით წარდგენილი კონსოლიდირებული ფინანსური ანგარიშგების „სხვა გრძელვადიანი მოთხოვნების“ მუხლი გაზრდილია 227,760 ლარით, ხოლო 181,988 ლარის მოთხოვნების არსებობაზე ვერ მოვიპოვეთ შესაფერისი მტკიცებულებები.

კომპონენტ(ებ)ი, სადაც გამოვლინდა დარღვევა

სსიპ – ღვინის ეროვნული სააგენტო.

²⁴ 2018 წლის 26 ოქტომბერს, ქონების ეროვნულ სააგენტოსა და ა(ა)იპ – პროექტების მართვის სააგენტოს (იგივე – ა(ა)იპ – სოფლისა და სოფლის მეურნეობის განვითარების სააგენტო) შორის გაფორმებული ხელშეკრულება და ხელშეკრულების 2019 წლის 3 ოქტომბრის ცვლილება.

²⁵ 2018 წლის 23 ოქტომბრის N1943 განკარგულება და 2019 წლის 3 ოქტომბრის განკარგულება N2117.

²⁶ სააგენტოს იურიდიული სამმართველოს უფროსის N1012-03 მოხსენებითი ბარათი.

ფინანსური მდგომარეობის შესახებ ანგარიში (ფორმა N1) – სხვა მოკლევადიანი ფინანსური აქტივები და მოთხოვნები

სამინისტროს ცენტრალური აპარატის ფინანსურ ანგარიშგებაში 2019 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით აღრიცხულია „მოთხოვნები არაფინანსური აქტივების დანაკლისებით“ – 562,445 ლარის ოდენობით. რომელიც ძირითადად წარმოადგენს 2012-2013 წლებში, ინვენტარიზაციის შედეგად გამოვლენილ დანაკლისებს და აღმოჩენისთანავე გადაეცა პროკურატურას გამოსაძიებლად.

აღსანიშნავია, რომ დანაკლისების მოთხოვნა რომელიმე ანგარიშვალდებული პირის მიმართ არ ფიქსირდება და აუდიტის ანგარიშის თარიღამდე სამინისტროს საქმის მიმდინარეობასთან დაკავშირებით კომუნიკაცია პროკურატურასთან არ ჰქონია.

აღრიცხვის ინსტრუქციიდან გამომდინარე,²⁷ 562,445 ლარის დანაკლისი აკმაყოფილებს პირობით აქტივად აღიარების კრიტერიუმებს.

შესაბამისად, 2019 წლის 31 დეკემბრით წარდგენილ კონსოლიდირებულ ფინანსურ ანგარიშგებაში 562,445 ლარით გაზრდილია „მოთხოვნები არაფინანსური აქტივების დანაკლისებით“ მუხლი.

კომპონენტ(ებ)ი, სადაც გამოვლინდა დარღვევა

სამინისტროს ცენტრალური აპარატი.

ფინანსური მდგომარეობის შესახებ ანგარიში (ფორმა N1) – ძირითადი აქტივები

საქართველოს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტროს კონსოლიდირებული ფინანსური ანგარიშგების „ძირითადი აქტივების“ მუხლში გამოვლინდა შემდეგი უზუსტობები:

- სსიპ – ეროვნულ სატყეო სააგენტო, როგორც სახელმწიფო ტყის ფონდის მართვაზე უფლებამოსილი ორგანო, ფონდის ნაწილს სარგებლობის უფლებით გადასცემს ფიჭური კავშირგაბმულობის კომპანიებს.²⁸ აუდიტის პერიოდისთვის სააგენტოს გაფორმებული აქვს 205 ერთეული ხელშეკრულება და ჯამურად სარგებლობით გადაცემულია 27,545 კვ.მ მიწის ფართობი, საიდან მიღებულმა შემოსავალმა 2019 წელს შეადგინა 1,801,755 ლარი. სარგებლობის უფლებით გადაცემული მიწის ნაკვეთები იდენტიფიცირებულია, დარეგისტრირებულია საჯარო რეესტრში და შესაძლებელია მათი საიმედოდ შეფასება. მიუხედავად ამისა, აღნიშნული მიწის ნაკვეთები სააგენტოს არ აქვს ასახული ფინანსურ ანგარიშგებაში, რაც ეწინააღმდეგება აღრიცხვის ინსტრუქციის მოთხოვნებს.²⁹
- სსიპ – გარემოს ეროვნული სააგენტოს ბალანსზე დაუმთავრებელი მშენებლობის მუხლში ასახულია 1,816,078 ლარის აქტივები, რომლებზეც სააგენტომ ვერ წარმოადგინა შესაბამისი პირველადი დოკუმენტაცია.³⁰ აღნიშნული აქტივების იდენტიფიცირებისათვის 2019 წელს სააგენტოში შეიქმნა საინვენტარიზაციო კომისია.³¹ 2019 წელს

²⁷ აღრიცხვის ინსტრუქცია, მუხლი 131, პუნქტი „ვ“.

²⁸ „მაგთიკომი“, „ჯეოსელი“, „მობიტელი“, შპს „კავკასუს ონლაინი“.

²⁹ აღრიცხვის ინსტრუქცია, მუხლი 3, პუნქტი „გ“.

³⁰ ბალანსზე ირიცხება 2006 წლიდან.

³¹ სსიპ – გარემოს ეროვნული სააგენტოს უფროსის 2019 წლის 13 თებერვლის ბრძანება N16/ს საინვენტარიზაციო კომისიის შექმნის შესახებ.

მოხდა 231,972 ლარის აქტივების იდენტიფიცირება. ინვენტარიზაციის პროცესი დღემდე არ დასრულებულა.

დანარჩენ 1,584,106 ლარის აქტივებზე სააგენტოს არ აქვს ინფორმაცია, თუ სად მდებარეობს ისინი. შესაბამისად, 2019 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით მომზადებული ფინანსური ანგარიშგების ფორმა N1-ის „ძირითადი აქტივების“ მუხლი გაზრდილია 1,584,106 ლარით.

- სამინისტროს აპარატის ფინანსურ ანგარიშგებაში „ძირითადი აქტივების“ მუხლში 2019 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით ასახულია 181,394 ლარის ისეთი შენობა-ნაგებობები, რომლებზეც საჯარო რეესტრის ამონაწერის მიხედვით მოსარგებლედ არ ფიქსირდება სამინისტრო.

გარდა ამისა, აპარატის ბალანსზე ასახულია 195,831 ლარის ისეთი შენობა-ნაგებობები, რითაც სარგებლობს ა(ა)იპ – სოფლისა და სოფლის მეურნეობის განვითარების სააგენტო. თუმცა, 2019 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით, საჯარო რეესტრის მონაცემებში არ არის შეცვლილი ძირითადი საშუალებების მოსარგებლე და თანხა არ არის ჩამოწერილი ბალანსიდან.³²

- ა(ა)იპ – სოფლისა და სოფლის მეურნეობის განვითარების სააგენტოს 2019 წლის ფინანსურ ანგარიშგებაში არ აქვს ასახული უზუფრუქტით გადმოცემული 15 არასაცხოვრებელი ფართი, სულ 727.89 კვ.მ.
- სსიპ – დაცული ტერიტორიების სააგენტოს ფინანსურ ანგარიშგებაში გაორმაგებულად არის ასახული „გვა კონსალტინგ გრუპის“ მიერ 2018 წელს გადაცემული ავტომობილების ღირებულება,³³ რის გამოც 2019 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით მომზადებული ფინანსური ანგარიშგების ფორმა N1-ის „ძირითადი აქტივების“ მუხლი გაზრდილია 261,149 ლარით და ფორმა N2-ის „ძირითადი კაპიტალის მოხმარების“ მუხლი გაზრდილია 32,938 ლარით.

ასევე, დაცული ტერიტორიების სააგენტოს ფინანსურ ანგარიშგებაში ასახული 294,572 ლარის ძირითადი აქტივების მიღების დამადასტურებელი პირველადი დოკუმენტაცია სააგენტოს მიერ ვერ იქნა წარმოდგენილი, 2,719,598 ლარის ძირითად აქტივებზე კი წარმოდგენილ პირველად დოკუმენტაციაში მითითებულ ღირებულებებსა და ძირითადი საშუალებების რეესტრში ასახულ ისტორიულ ღირებულებებს შორის გამოვლინდა 230,208 ლარის სხვაობა. ზემოაღნიშნულიდან გამომდინარე, ვერ მივიღეთ საკმარისი მტკიცებულებები 524,780 ლარის ძირითადი აქტივების ღირებულების სისწორეზე.

ამდენად, 2019 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით წარდგენილ კონსოლიდირებულ ფინანსურ ანგარიშგებაში ძირითადი აქტივების მუხლი გაზრდილია 2,747,260 ლარით, ხოლო სსიპ – ეროვნული სატყეო სააგენტოს და ა(ა)იპ – სოფლისა და სოფლის მეურნეობის განვითარების სააგენტოს ფინანსური ანგარიშგების ძირითადი აქტივების მუხლის სისრულეზე ვერ მოვიპოვეთ საკმარისი და შესაფერისი მტკიცებულებები.

³² აღსანიშნავია, რომ 2020 წელს სამინისტროს აპარატმა გამოასწორა აღნიშნული ხარვეზები.

³³ „დაცული ტერიტორიების მხარდაჭერის პროგრამა კავკასიაში – საქართველოს“ ფარგლებში ბიუჯეტის კანონით გამოყოფილი გრანტით მიღებული ავტომობილები.

<p>კომპონენტ(ებ)ი, სადაც გამოვლინდა დარღვევა</p>	<p>სამინისტროს ცენტრალური აპარატი, სსიპ – ეროვნული სატყეო სააგენტო, სსიპ – გარემოს ეროვნული სააგენტო, ა(ა)იპ – სოფლისა და სოფლის მეურნეობის განვითარების სააგენტო, სსიპ – დაცული ტერიტორიების სააგენტო.</p>
<p>ფინანსური მდგომარეობის შესახებ ანგარიში (ფორმა N1) – ვალდებულებები</p>	<p>სამინისტროს ცენტრალურ აპარატს ფინანსურ ანგარიშგებაში ასახული არ აქვს საგადასახადო დავალიანება 9,166,643 ლარის ოდენობით.</p> <p>აღნიშნული თანხის ძირითადი ნაწილი წარმოშობილია 1997-1998 წლებში და წარმოადგენს ყოფილი საქართველოს გარემოსა და ბუნებრივი რესურსების დაცვისა და ყოფილი სოფლის მეურნეობის სამინისტროს ვალდებულებებს, რომელთა სამართალმემკვიდრე 2017 წლიდან არის საქართველოს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტრო.</p> <p>2018 წლის ივნისში სამინისტროს აპარატმა მიმართა შემოსავლების სამსახურს აღნიშნული დავალიანების ჩამოწერის თაობაზე, თუმცა საგადასახადო ორგანოს მხრიდან რეაგირება არ მომხდარა და 2019 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით აპარატის საგადასახადო ბარათზე ისევ ფიქსირდება 9,166,643 ლარის დავალიანება.</p> <p>სსიპ – დაცული ტერიტორიების სააგენტოს ფინანსურ ანგარიშგებაში 2019 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით საგადასახადო ვალდებულების ნაშთი შეადგენს 153,891 ლარს, ხოლო შემოსავლების სამსახურის შედარების აქტის მიხედვით ორგანიზაციას უფიქსირდება 46,519 ლარის საგადასახადო აქტივი. აქედან გამომდინარე, საგადასახადო ვალდებულებების მუხლი გაზრდილია, ხოლო აქტივის მუხლი შემცირებულია, შესაბამისად, 153,891 და 46,519 ლარით.</p> <p>ამდენად, 2019 წლის 31 დეკემბრით წარდგენილი კონსოლიდირებული ფინანსური ანგარიშგებას „სხვა მოკლევადიანი ვალდებულებების“ მუხლი შემცირებულია 9,012,752 ლარით.</p>
<p>კომპონენტ(ებ)ი, სადაც გამოვლინდა დარღვევა</p>	<p>სამინისტროს ცენტრალური აპარატი, სსიპ – დაცული ტერიტორიების სააგენტო.</p>
<p>ფინანსური შედეგების შესახებ ანგარიში (ფორმა N2) – შემოსავლები</p>	<p>სსიპ – სურსათის ეროვნულ სააგენტოს 2019 წელს გრანტის სახით მიღებულ შემოსავლებში აღრიცხული აქვს საერთაშორისო ორგანიზაცია USAID/Georgia-სგან 2018 წელს უსასყიდლოდ გადაცემული ძირითადი საშუალებები, რომელთა ჯამური ღირებულება შეადგენს 489,977 ლარს.</p> <p>აღნიშნულით გასწორდა 2018 წლის შეცდომა, კერძოდ, აღიარდა გამოტოვებული შემოსავალი. აღრიცხვის ინსტრუქციის შესაბამისად,³⁴ აღნიშნული წარმოადგენს წინა პერიოდის ანგარიშგებაში დაშვებული შეცდომის კორექტირებას, შესაბამისად, ექვემდებარებოდა „საწყისი ნაშთისა და კაპიტალის“ მუხლის კორექტირებას, ნაცვლად შემოსავლად აღიარებისა.</p>

³⁴ მუხლი 14, პუნქტი 10.

<p>კომპონენტ(ებ)ი, სადაც გამოვლინდა დარღვევა</p>	<p>შესაბამისად, 2019 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით წარდგენილ კონსოლიდირებულ ფინანსურ ანგარიშგებაში გრანტის სახით მიღებული შემოსავლები გაზრდილია 489,977 ლარით.</p>
<p>ფინანსური შედეგების შესახებ ანგარიში (ფორმა N2) – გრანტის ხარჯი</p>	<p>სსიპ – სურსათის ეროვნული სააგენტო.</p> <p>სამინისტროს აპარატის 2019 წლის ფინანსურ ანგარიშგებაში გრანტის ხარჯად აღიარებული აქვს 323,199 ლარი, რომელიც წარმოადგენს გაეროს სურსათისა და სოფლის მეურნეობის ორგანიზაციის საწევრო გადასახადს. აღნიშნული თანხა წარმოადგენს ორგანიზაციის მიმართ არსებულ 2018 წლის დავალიანებას³⁵ და არ არის 2019 წლის ხარჯი.</p>
<p>კომპონენტ(ებ)ი, სადაც გამოვლინდა დარღვევა</p>	<p>შესაბამისად, 2019 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით წარდგენილ კონსოლიდირებულ ფინანსური ანგარიშგების ფორმა N2-ში 323,199 ლარით არასწორად არის გაზრდილი გრანტის ხარჯის მუხლი.</p> <p>სამინისტროს ცენტრალური აპარატი.</p>
<p>ფინანსური შედეგების შესახებ ანგარიში (ფორმა N2) – სხვა ხარჯები</p>	<p>დონორების პროექტის ფინანსური ანგარიშგების „სხვა ხარჯების“ მუხლში აღრიცხულია შპს „საქართველოს მელიორაციისთვის“ საინვესტიციო პროექტების დაფინანსების ფარგლებში 2019 წელს გაწეული ხარჯი 408,848 ლარის ოდენობით.</p> <p>გამომდინარე იქიდან, რომ გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის მინისტრის ბრძანების საფუძველზე აღნიშნული თანხით გაზრდილია შპს „საქართველოს მელიორაციის“ კაპიტალი, 408,848 ლარი აკმაყოფილებს „აქციებისა და სხვა კაპიტალის“ მუხლში აღიარების კრიტერიუმებს.</p>
<p>კომპონენტ(ებ)ი, სადაც გამოვლინდა დარღვევა</p>	<p>შესაბამისად, 2019 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით წარდგენილი კონსოლიდირებული ფინანსური ანგარიშგების „სხვა ხარჯების“ მუხლი გაზრდილია, ხოლო „აქციებისა და სხვა კაპიტალის“ მუხლი შემცირებულია 408,848 ლარით.</p> <p>ირიგაციისა და დრენაჟის სისტემების გაუმჯობესება (WB), სოფლის მეურნეობის მოდერნიზაციის, ბაზარზე წვდომისა და მდგრადობის პროექტი (GEF, IFAD).</p>
<p>ფინანსური მდგომარეობის შესახებ ანგარიში (ფორმა N1) – ძირითადი აქტივები</p>	<p>დონორების პროექტის 2019 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით წარდგენილ ფინანსურ ანგარიშგებაში ასახული 49,998 ლარის დაუმთავრებელი მშენებლობა³⁶ არ აკმაყოფილებს აქტივად აღიარების კრიტერიუმებს.</p>

³⁵ გაეროს სურსათისა და სოფლის მეურნეობის ორგანიზაციის (FAO) 2018 წლის 26 ნოემბრის წერილი (სამინისტროში რეგისტრაციის ნომერი: N17020).

³⁶ პირუტყვის გადასარეკი ტრასის საოპერაციო-ტექნიკურ - ეკონომიკური დასაბუთების მომზადება.

შესაბამისად, 2019 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით ძირითადი აქტივების მუხლი 49,998 ლარით გაზრდილად არის წარმოდგენილი.

სსიპ – გარემოს ეროვნული სააგენტოს ბალანსზე ასახულია 1,114,326 ლარის ღირებულების ნაპირსამაგრი ნაგებობები, მათ შორის, 2019 წლის ინვენტარიზაციის სხდომის ოქმის³⁷ მიხედვით, 71,975 ლარის ნაგებობები არ აკმაყოფილებს აქტივად აღიარების კრიტერიუმს. სააგენტოს არ გააჩნია აღნიშნული აქტივების განკარგვისა და კონტროლის განხორციელების უფლებამოსილება,³⁸ შესაბამისად, ექვემდებარება ხარჯად ჩამოწერას. ნაპირსამაგრი ნაგებობების გადაცემის მოთხოვნით, გარემოს სააგენტომ წერილობით მიმართა შესაბამის მუნიციპალიტეტებს. ამ ეტაპზე მიმდინარეობს მოლაპარაკება აქტივების გადაცემასთან დაკავშირებით. აღსანიშნავია, რომ 2020 წლის 23 იანვარს 57,248 ლარის აქტივები გადაეცა³⁹ ლაგოდეხის მუნიციპალიტეტს.

კომპონენტ(ებ)ი, სადაც გამოვლინდა დარღვევა

სსიპ – გარემოს ეროვნული სააგენტო, ირიგაციისა და დრენაჟის სისტემების გაუმჯობესება (WB), სოფლის მეურნეობის მოდერნიზაციის, ბაზარზე წვდომისა და მდგრადობის პროექტი (GEF, IFAD).

ფინანსური შედეგების შესახებ ანგარიში (ფორმა N2) – შემოსავლები

სსიპ – დაცული ტერიტორიების სააგენტოს 2019 წელს არ აქვს აღრიცხული საიჯარო ხელშეკრულებების⁴⁰ საფუძველზე მისაღები შემოსავლები 36,533 ლარის ოდენობით.

შესაბამისად, 2019 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით წარდგენილ კონსოლიდირებულ ფინანსურ ანგარიშგებაში შემოსავლებისა და მოთხოვნების მუხლები შემცირებულია 36,533 ლარით.

კომპონენტ(ებ)ი, სადაც გამოვლინდა დარღვევა

სსიპ – დაცული ტერიტორიების სააგენტო.

ფინანსური შედეგების შესახებ ანგარიში (ფორმა N2) – გრანტის ხარჯი

სსიპ – სურსათის ეროვნულ სააგენტოს 2019 წელს გრანტის ხარჯად აქვს აღიარებული 2018 წლის ცხოველთა ჯანმრთელობის დაცვის მსოფლიო ორგანიზაციის საწევრო გადასახადი – 74,633 ლარის ოდენობით.

სსიპ – ღვინის ეროვნულ სააგენტოს 2019 წელს გრანტის ხარჯად აქვს აღიარებული სსიპ – გარემოსდაცვითი ინფორმაციისა და განათლების ცენტრისათვის 2018 წელს გადაცემული აქტივი 235,000 ლარის ღირებულებით.⁴¹

შესაბამისად, 2019 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით წარდგენილ კონსოლიდირებულ ფინანსურ ანგარიშგებაში, „გრანტების“ (ხარჯები) მუხლი გაზრდილია 309,633 ლარით.

³⁷ 2019 წლის 25 დეკემბრის საინვენტარიზაციო კომისიის სხდომის ოქმი N8.

³⁸ „ადგილობრივი თვითმმართველობის კოდექსის“ 107-ე მუხლის 1-ლი პუნქტი.

³⁹ 2020 წლის 23 იანვრის უძრავი ქონების გადაცემის თაობაზე მიღება-ჩაბარების აქტი.

⁴⁰ შპს „არგოსთან“ 2018 წლის 31 ივლისსა და 2018 წლის 29 ნოემბერს გაფორმებული ხელშეკრულებები.

⁴¹ მიღება-ჩაბარების აქტი გაფორმებულია 14/12/2018-ში.

კომპონენტ(ებ)ი, სადაც
გამოვლინდა დარღვევა

სსიპ – სურსათის ეროვნული სააგენტო, სსიპ – ღვინის ეროვნული სააგენტო.

ფინანსური შედეგების
შესახებ ანგარიში (ფორმა N2)
– სხვა ხარჯები

სსიპ – დაცული ტერიტორიების სააგენტოს „სხვა მიმდინარე ხარჯების“ მუხლში აღრიცხული სადემარკაციო და აზომვითი სამუშაოებისთვის⁴² გადახდილი თანხა 47,572 ლარის ოდენობით, წარმოადგენს 2017 წლის ხარჯს და არასწორად არის აღრიცხული 2019 წელს.

შესაბამისად, 2019 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით წარდგენილ კონსოლიდირებულ ფინანსურ ანგარიშგებაში „სხვა ხარჯების“ მუხლი გაზრდილია 47,572 ლარით.

კომპონენტ(ებ)ი, სადაც
გამოვლინდა დარღვევა

სსიპ – დაცული ტერიტორიების სააგენტო.

⁴² შპს „დისტანციური ზონდირებისა და გეოინფორმაციული სისტემების საკონსულტაციო ცენტრ „გეოგრაფიკისათვის“ გადახდილი თანხა.

საკონტაქტო ინფორმაცია

გაცემული რეკომენდაციების შესრულების მონიტორინგის პროცესზე პასუხისმგებელ პირი [გიორგი ხითარიშვილი- gkhitarishvili@sao.ge](mailto:gkhitarishvili@sao.ge)

სახელმწიფო აუდიტის სამსახურის რეკომენდაციების შესრულების მონიტორინგის სისტემა <https://aris.sao.ge/>

ვებგვერდი და სოციალური მედია <https://www.sao.ge/>
<https://www.budgetmonitor.ge/ka>
<http://www.blog.sao.ge/>
<http://www.sai.ge/main/>
<https://www.linkedin.com/company/stateauditoffice/>
<https://www.youtube.com/user/saogeorgia>
<https://www.facebook.com/www.sao.ge>

ცხელი ხაზი (+995 32) 243 81 81

ელექტრონული ფოსტა sao@sao.ge

სახელმწიფო აუდიტის სამსახური
ქ.თბილისი, 0144, წმ. ქეთევან დედოფლის გამზირი N96
+995 32 243 84 38